ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ นโยบายการรวมพวกชาวเขากับเอกลักษณ์ประจำเผ่า : ศึกษาเชิงวัฒนธรรมทางการเมือง

ชื่อผู้เขียน นายพิมล แสงสว่าง

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

รองศาสตราจารย์ ดร. ม.ล. พันธุ์สูรย์ ลดาวัลย์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ สมศักดิ์ เกี่ยวกิ่งแก้ว	กรรมการ
อาจารย์ ดร. ธนัน อนุมานราชธน	กรรมการ

บทคัดย่อ

รัฐบาลไทย ได้เริ่มดำเนินการพัฒนาประชากรกลุ่มชาวเขา มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 รูปแบบการให้ความช่วยเหลือและการส่งเสริมถูกปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และข้อเท็จจริงของชาวเขาในแต่ละช่วงเวลามาโดยตลอด ท้ายที่สุด โดยมติของคณะรัฐ-มนตรี เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2519 รัฐบาลจึงได้เริ่มดำเนินการกับประชากรชาวเขาในแนวทางของ**นโยบายรวมพวก** ซึ่งนโยบายดังกล่าวนี้เป็น **นโยบายแม่บท** สำหรับการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา มาถึงปัจจุบัน เป้าหมายสำคัญของ นโยบายรวมพวก มุ่งเน้นให้ประชากรชาวเขาเป็นคนไทยที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองได้

เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์หลัก ของการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งมีเป้าหมายที่จะค้นหาคำตอบให้กับการพัฒนาชาวเขาตามนโยบายรวมพวกว่า ในการดำเนินงานของหน่วยงานหลักที่กำหนดไว้ตามนโยบายดังกล่าวนั้น มีลักษณะการพัฒนาเป็นรูปธรรมเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมจารีต (Traditional Society) ของชาวเขาได้อย่างไร จึงได้ทำการศึกษาตามกรอบการวิเคราะห์ที่กำหนดไว้ โดยรวบรวมและวิเคราะห์ความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จำกัดศึกษาเฉพาะ **กลุ่มชนชั้นนำตามจารีต** ในหมู่บ้านชาวเขาเท่านั้น มิได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

รวมถึง ผู้นำชุมชนชาวเขา ที่ได้รับการคัดเลือกหรือแต่งตั้งจากหน่วยงานของรัฐ โดยมีการการวิเคราะห์ใน 3 ประเด็นคือ บทบาทของชนชั้นนำตามจารีตในบริบทวัฒนธรรมประจำเผ่า ความเห็นของชนชั้นนำตามจารีตที่มีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ สัญลักษณ์ และ ความหมายของการเป็นคนไทยในความคิดเห็นของชนชั้นนำตามจารีต

จำนวนกลุ่มชนชั้นนำตามจารีต ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในครั้งนี้ มีทั้งหมด 229 คน เป็นชนชั้นนำชาวเขาเผ่า **แม้ว เย้า มูเซอ ลีซอ** และอีก้อ ที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน อยู่ในเขตปฏิบัติงานของ **ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย** กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก ที่รับผิดชอบในการดำเนินงานตามนโยบายรวมพวกดังกล่าว ตำแหน่งชนชั้นนำตามจารีตชาวเขา ที่ได้ทำการวิเคราะห์ความเห็นนั้นมีอยู่ 4 ตำแหน่ง คือ **กลุ่มผู้อาวุโส กลุ่มหมอผี หมอคาถา หมอยาสมุนไพร กลุ่มผู้นำประกอบพิธีกรรม** และ**กลุ่มหัวหน้าหมู่บ้านที่ไม่ได้รับการแต่งตั้งเป็นทางการ**

ผลการวิจัยพบว่า ชนชั้นนำตามจารีตทุกกลุ่มมีอำนาจในการปกครองดูแลชุมชน โดยเฉพาะชนชั้นนำตามจารีตในกลุ่มหมอผี และผู้นำประกอบพิธีกรรม เป็นผู้ที่มีศักยภาพและอิทธิพลสูงในการควบคุมดูแลกลไกต่าง ๆ ของสังคมในชุมชน ให้ดำเนินไปอย่างปกติสุข การดำรงตำแหน่งของชนชั้นนำตามจารีตเหล่านี้ ยกเว้น กลุ่มผู้อาวุโส และหัวหน้าหมู่บ้าน เป็นระบบสืบทอดตามสายเลือดหรือ โดยการสำนึกว่า อำนาจเหนือธรรมชาติต้องการจะให้เป็น และเป็นได้จากการยินดียอมรับ ของพลังมวลชนในสังคม เจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถมีอำนาจ หรือมีส่วนร่วมในการแต่งตั้ง ตำแหน่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ ต้องให้ดำเนินการไปตามครรลองของวัฒนธรรมประจำเผ่า

ชนชั้นนำตามจารีตกลุ่มตัวอย่าง มีการรับรู้สถานภาพ และบทบาทเจ้าหน้าที่รัฐในภาพลักษณ์เป็นผู้แทนอำนาจรัฐ ความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำตามจารีตกับเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นไปตามรูปแบบ ระบบการเมืองแบบอุปถัมภ์ และทั้งสองฝ่ายต่างมีความขัดแย้ง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กันในเรื่องแนวความคิด อย่างไรก็ตาม ชนชั้นนำตามจารีตก็ยินยอมและ ยอมรับสถานภาพของเจ้าหน้าที่รัฐ ถึงแม้ว่าจะมีแนวคิดที่ขัดแย้งกัน และชุมชนชาวเขาสามารถจะช่วยเหลือตนเองได้ถ้าอยู่ในภาวะจำเป็น

การเป็นคนไทย ในความหมายของกลุ่มชนชั้นนำตามจารีต หมายถึง คุณสมบัติทางรูปธรรมที่กำหนดโดยกฎหมาย หรือเป็นเงื่อนไขของสังคมไทยโดยทั่วไป การเป็นคนไทย หมายถึง การเคารพเทิดทูนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การรู้ว่า ใครเป็นนายกรัฐ-มนตรี การบวชพระ หรือสามเณรของศาสนาพุทธ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพิเศษ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การแข่งขันกีฬาชาวดอย หรือการประกวดธิดาดอย การมีบัตรประจำตัวประชาชน การแต่งงานกับคนพื้นราบ และการมีถิ่นฐานอยู่ในเขตประเทศไทย ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุด บัตรประจำตัวประชาชน เป็นสัญลักษณ์ทางการเมืองที่แสดงว่าเป็นคนไทยที่สำคัญที่สุดเช่นกัน

ความยึดมั่นในที่อยู่อาศัย เป็นปัจจัยสร้างความรู้สึกการเป็น " **คนไทย** " ให้กับชาวเขา ซึ่งเป็นปัจจัยทางรูปธรรมที่วัดได้ด้วยกฎหมายบ้านเมือง แต่การเป็น " **ชาวเขา** " เป็นปัจจัยทางนามธรรม คือ การประกอบพิธีกรรม ที่หล่อหลอมให้ชาวเขามีความนึกคิดเป็นหนึ่งเดียวกัน นั่นก็คือ วัฒนธรรมประจำเผ่า หรือภูมิปัญญาชาวเขานั่นเอง การพัฒนาชาวเขา ให้เป็นคนไทย ในเชิงนามธรรมนั้น สามารถดำเนินการได้ โดยผ่านกระบวนการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง ที่มีเป้าหมายจะพัฒนาความขัดแย้งทางความคิดให้เป็นความสอดคล้องทางการ เมือง

นโยบายรวมพวกจะมีสถานภาพยั่งยืน ขึ้นอยู่กับแนวทางการพัฒนาเชิงอนุรักษ์ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา ที่มีเจ้าหน้าที่รัฐ ทำหน้าที่เป็นผู้เชื่อมต่อ ระหว่างนโยบายรวมพวก กับชาวเขาในชุมชน โดยมีชนชั้นนำตามจารีตเป็นผู้จัดการ ตามกระแสอำนาจของตำแหน่งที่ดำรงอยู่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study : **Integration Policy for the Hilltribes and Tribal Identity** : A Political Culture Approach

Author : Mr. Phimon Saengswang

M.A. (Political Science) : Politics and Government

Examining Committee :

Assoc. Prof. Dr. M.L. Bhansoon Ladavalya **Chairman**

Assoc. Prof. Somsak Keawkingkeo **Member**

Lecturer Dr. Tanun Anumanrajadhon **Member**

Abstract

Thai Government has begun to launch the development of hilltribes population since 1952. The nature of providing assistance and promotion has been improved through times to be in line with circumstance and facts of the hilltribes. The last modification was made by the Cabinet decision on **July 5, 1976** resulting in the so-called **Integration Policy** which was set out to be used with the hilltribes. This policy is regarded as the **Prime Policy** for development and providing welfare for the hilltribes. Major goals of the policy emphasize that all hilltribes become good Thai citizen and are self-dependent.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

The objective of this independent study is to find out a clue to hilltribe development work resulting from the integration policy. How appropriate with traditional society of the hilltribes that the core organizations, as specified by the policy, conduct the tangible conservation development ? This study, therefore, sets out a concrete conceptual framework and follows by collecting and analyzing opinions of samples which were limited to ritual elites of the hilltribes. The samples were not included the community leaders who were elected or appointed by governmental organization. The focus stresses on three issues ; **the role of ritual elites in the tribal cultural context, opinions of ritual elites towards government officials, and the meaning of being a Thai citizen according to the opinions of ritual elites.**

Number of ritual eliites that are included in samples of this study comprises of **229** people. They are **Hmong, Yao, Lahu, Lisu, and Akha** who presently live in villages of **the Chiang Rai Hilltribe Development and Welfare Centre,** Department of Public Welfare, Ministry of Interior. The Centre is a major organization that is responsible for carying out the above-mentioned policy.There are **four positions** of the hilltribe ritual elites ; **(1) the senior groups, (2) the spirit specialists, the magical spelling persons, and the herbalists, (3) the ritual specialists,** and **(4) the non-formal village heads.**

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

The study found out that all groups of ritual elites have power in governing their communities, notably in the groups of spirit specialists and ritual specialists. They have high potential and influence in controlling societal mechanism in their communities to operate naturally. Holding of ritual elites positions has been inherited through family or awareness of the desire of the super natural power, and they shoud be willingly accepted by the mass of their society. The government officials do not have power or share in appointing these positions and should leave it be according to their tribal cultural traits.

Ritual elite samples accept status and role of government official in the aspect that they represent power of state. The relationship between ritual elites and government officials follows the patronage system. Each parts, however, remains conceptual conflict. Although the conflict exists, the ritual elites are obliged to reckoned with the status of governmental officials.

Being a Thai citizen, according to ritual elites, means a tangible legal qualification or a necessary condition required for Thai society in general. Being a Thai means showing a respect to the King, knowing of the Prime minister, ordaining to the Buddhist monk or novice, participating in special activities. i.e, voting for the members of parliament, engaging in hilltribe sport or hilltribe beauty contest,

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

holding of citizen identification card, marrying to lowlander, and settling in Thailand which is the most important qualification.

The attachment of settlement is a crucial factor in building perception of **" Thai citizen "** for the hilltribes which is a tangible factor reckoned by law. However, **" being a hilltribe "** is an abstract factor holding the hilltribes' perception together which is the tribal culture or hilltribe folk wisdom. Development for the hilltribe to be as the Thais, in abstract, can be conducted through the development of political culture process that converts conceptual differences into political uniqueness ; and through the assimilation of hilltribe economic equilibrium which is changed according to the dynamic stream of the core society.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved